

Infekční bovinní rinotracheitida (IBR)

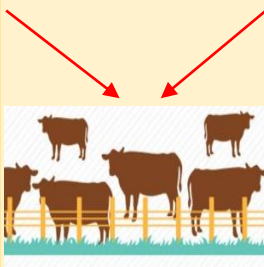
IBR je specifické infekční onemocnění skotu, jehož původcem je herpesvirus typu 1 (BHV-1). Onemocnět mohou všechny kategorie skotu. IBR není přenosná na člověka, ani na jiné druhy zvířat.

Přenos – zavlečení infekce do stáda

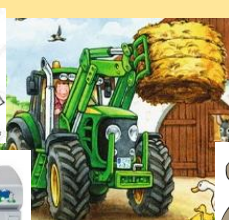
Přímý: Zavlečení viru do stáda je nejčastěji prostřednictvím infikovaného zvířete, které nemusí projevovat příznaky onemocnění. Virus se pak šíří přímým kontaktem mezi zvířaty, zejména aerosolem respiračních cest a očních a genitálních sekretů.

Zdrojem infekce může být i semeno infikovaného býka při přirozené plemenitbě nebo při umělé inseminaci.

Nepřímý: Kontaminovaným stelivem, krmivem, předměty, stájovou mechanizací, dopravními prostředky, ale také člověkem prostřednictvím kontaminovaných oděvů nebo pracovních nástrojů a pomůcek.

„Skryté riziko“

Virus IBR je schopen dlouhodobě přežívat v infikovaném zvířeti v skryté (latentní) formě bez klinických příznaků onemocnění – zvíře je na první pohled zdravé. K aktivaci a následnému vylučování viru do prostředí dochází při stresových stavech, nadměrném zatížení organismu nebo při jeho oslabení. Tím dochází k velmi rychlému šíření infekce, zejména v nevakcinovaném stádě.

Prevence a kontrola zavlečení infekce do stáda

- Zařazovat do stáda zvířata z prostých hospodářství !
- Zajistit vyšetření všech zmetalek bezprostředně po zmetání dle Metodiky kontroly zdraví zvířat !
- Dbát na dodržování zákazu vstupu cizích osob do hospodářství a dodržovat zásady biosecurity (biologické bezpečnosti) !
- Zajistit, aby návštěvy včetně soukromého veterinárního lékaře, inseminačního technika, paznehtáře, obchodníka, poradce chovu atd., dodržovaly osobní hygienu a používaly jednorázové obleky nebo oblečení a obuv určenou pouze pro dané hospodářství !
- Nepoužívat zařízení, mechanizaci nebo předměty a pomůcky z hospodářství s neznámou nebo horší nakažovou situací !
- Používat inseminační dávky pouze od prověřených negativních býků !
- Účastnit se svodů nebo výstav, kde jsou pouze zvířata z prostých hospodářství !
- Dbát, aby na pastvě zvířata nepřišla do kontaktu se zvířaty z hospodářství s neznámou nakažovou situací. Zejména v příhraničních oblastech s Polskem a Slovenskem !
- Pravidelná a důsledná realizace DDD !

Postup eradikace nákazy v případě jejího zavlečení do prostého hospodářství*

Léčba se neprovádí. Níže uvedený postup eradikace vychází především z přílohy III. rozhodnutí Komise (ES) č. 558/2004.

1. Na postiženém hospodářství jsou nařízená mimořádná veterinární opatření (MVO), v rámci kterých je kromě jiného zakázán přesun zvířat z/na hospodářství a zároveň je nařízeno vyřazení na jatka všech pozitivních zvířat, a to bez výjimky. Ozdravovací program se neprovádí.

2. Další postup eradikace je závislý na velikosti hospodářství a předpokládané promoženosti stáda. Může se jednat o radikální nebo elimináčn způsob ozdravení.

a) radikální způsob = vyřazení všech zvířat (skotu) z hospodářství. Nová zvířata mohou být naskladněna nejdříve 21 dnů od provedení důkladné čistoty a DDD;
b) elimináčn způsob = za předpokladu, že zatím nedošlo k plošnému zamoření stáda infekcí doporučujeme co nejdříve provést intranasální vakcinaci celého stáda živou markrovou vakcínou – poměrně rychlý nástup imunity a zpomalení šíření infekce ve stádě. Vakcinovaná zvířata v budoucnu nesmí být přesunuta do zemí prostých nebo ozdravujících od IBR.

Současně s vakcinací může být provedeno i došetření zbytku stáda, přičemž všechna pozitivní zvířata musí být neprodleně vyřazena.

4. Nejdříve za 3 měsíce od negativního vyšetření dle bodu 3 musí být znovu prošetřeno celé stádo. Pokud jsou všechna zvířata negativní, mohou být MVO zrušena a stádo je uznáno za prosté IBR. V případě nálezu pozitivních zvířat se postupuje dle bodu 3.

3. Nejdříve 30 dnů od vyřazení posledního známého pozitivního zvířete musí být vyšetřeno celé stádo (všechna zvířata bez rozdílu věku), včetně zvířat, která byla předtím negativní. Všechna pozitivní zvířata je nařízeno neprodleně vyřadit a po uplynutí 30 dnů od vyřazení posledního pozitivního zvířete znovu vyšetřit celé stádo. V případě negativního výsledku, se dále postupuje dle bodu 4.

* Uvedený příklad eradikace ohniska nákazy vychází z předpokladu, že infekce byla zavlečena na hospodářství bez vakcinovaných zvířat. V optimálním případě lze takto infikované stádo ozdravit a znovu uznat za prosté IBR nejdříve za 4 měsíce od potvrzení infekce ve stádě.

Při eradikaci nákazy lze kromě individuálního vyšetření krve využít i sérologické testování mléka (buď jako individuální nebo směsné vzorky mléka od max. 5 zvířat).